Edebî Bilgiler (Şiir Bilgisi)

1. Realist eserlerde konular gerçek hayattan alınır, olağanüstülüklere yer verilmez. Yaşanmış ya da yaşanması muhtemel olan, okuyucuya aktarılmaya çalışılır. Öte yandan anlatımlarda çevre tasvirlerine önem verilir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki dizelerden hangisinin realizm (gerçekçilik) etkisinde yazıldığı söylenebilir?

A) Dönelim
Döndürsün bizi
Kalbin akıp giden bulutlara benzeyen sesi
Yağmursuz bir yağmura açılmış kapılardan

B) Dünyanın dışına atılmış bir adımdın sen
Ömrümüzse karşılıksız sorulardı hepsi bu
Şu samanyolu hani avuçlarından dökülen
Kum taneleri var ya onlardan birindeyim

C) Ter kokuyordu Çukurova tarlaları,
Irgat türküleri duyuluyordu uzaktan;
Ekin biçiyordu yalın ayaklı köy kızları
Elleri kabarıyordu oraktan.

D) dikenin
kalbime battığı bir sonbahar günüdür
sen elini bulutların içinde gezdirirsin
bulutlar senin gözlerinin üstünde yürürler

E) Gırtlağımda bir harf büyüyor
buna dayanacağım
dişlerim kamaşıyor yıldızlardan
buna da.

2. Gönül dağı yağmur yağmur boran olunca
Akar can özümde sel gizli gizli
Bir tenhada can cananı bulunca
Sinemi yaralar dil gizli gizli

Bu dörtlükle ilgili,

I. Ulamaya başvurulmuştur.
II. Çapraz kafiye düzeninde yazılmıştır.
III. Ek hâlinde redif vardır.
IV. Tam kafiyeye yer verilmiştir.
V. 13'lü hece ölçüsü kullanılmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

A) I ve II. B) I ve III. C) II ve IV. D) III ve V. E) IV ve V.

3. Âlemde ne ekdinse biçersin anı mutlak
Öyleyse nedir şer yaparak faide ummak

Bu dizelerdeki söz sanatının özdeşi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Ey dipdiri meyyit! İki el bir baş içindir
Davransana… Eller senin, baş da senindir

B) O yaman kudrete hâkim olabilsem diyerek
Sarf edip durmada birçok kafa binlerce emek

C) Sen ey dilber ki serpildikçe handen fışkırır yer yer
Semalardan zeminlerden şafaklar, laleler, güller

D) Arkamda kalırsın, beni rahmetle anarsın
Derdim, sana baktıkça a biçare kitabım

E) Bir güler çehre sezip güldüğü yoktur yüzümün
Geceden farkını görmüş değilim gündüzümün

4.
- pastoral şiir
- tasavvuf
- koşma
- ironi
- mecaz

Aşağıdaki dizelerin hangisi bu kavramlardan herhangi biri ile ilişkilendirilemez?

A) Bütün mimarlar yüksek, mühendisler de
Bir sen kaldın alçak mimar ey Sinan Usta!

B) Dört kişi bir parkta çektirmişiz
Ben, Oktay, Orhan bir de Şinasi
Anlaşılan sonbahar
Kimimiz paltolu, kimimiz ceketli

C) Yiğit olan yiğit kurt gibi bakar
Düşmanı görünce ayağa kalkar
Kapar mızrağını meydana çıkar
Yiğidin başında duman olmalı

D) Sular pırıl pırıl, rüzgâr mis kokulu,
Kuş uçurmaz eski Türk kalyonlarının yolu.
Sağda sıra dağlarla kabaran Anadolu
Yeşil eteklerinde tükeniyor Toros'un!

E) Aşk da'vîsin kılan kişi hîç anmaya hırs u hevâ
Aşk evine girenlere ayruk ne meyl ü ne vefâ
Girçek 'âşık olan kişi anmaya dünyâ-âhiret
Âşık degüldür ol kişi yüriye 'izzeti kova

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

5. Biri Fazlî Bâli'dür varsan eger dükkânına
Da'ima mazhar düşerdün fazla-i ihsânına
Bir nefesde âdemün cânlar bagışlar cânına
Behremend-i 'ömr olur her kim ki varsa yanına
Hak budur bâg-ı İrem'dür şehr-i İdincik ki var

İçerik özelliklerinden hareketle bu dizelerin aşağıdakilerin hangisinden alındığı söylenebilir?

A) Hicviye
B) Surnâme
C) Mersiye
D) Şehrengiz
E) Mevlid

6. İran ve bilhassa Türk edebiyatında kullanılan - - - -, iki veya daha çok beyitten meydana gelmiş bir nazım şekli olup matla ve mahlası bulunmayan bir gazel gibidir. Beyitlerle yazılan nazım şekillerinden ayrılmasını sağlayan en belirgin özelliği, birinci beytinin mısralarının aynı kafiyede olmaması ve umumiyetle bütün beyitlerinde aynı konunun ele alınmasıdır.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Mesnevi
B) Kıt'a
C) Rubai
D) Muhammes
E) Şarkı

7. Kavaklar iki yanda uçsuz bucaksız.
Kamyonlar yerli malı,
Sığırlar semiz.
Toprak el birliği ile dokunan bir kilim.
Anadolu'm, Anadolu'm, ah benim Anadolu'm.
Uçak uçuşu ile iki kanatlık yerdesin burdan.
Yırtık boş bir heybesin
Sıtmalı omuzlarında insanlarımın,
Anadolu'm, ah Anadolu'm,
Belki artık bir mezar boyu uzaksın benden.

Bu dizelerden şairin edebî anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Serbest nazım tarzını kullandığı
B) Doğa sevgisi ve kardeşlik duygularını işlediği
C) İmge kullanımına yöneldiği
D) Ahengi sağlamada kelime tekrarına başvurduğu
E) Gözlemlerinden yararlandığı

8. Ortak bir poetika anlayışları bulunmayan, bir yayın organı etrafında kümelenerek bir grup oluşturamayan bu şairler; hayale, edebî sanatlara önem vermek, basitlik ve sadelikten uzaklaşmak, şiiri anlamdan kaydırarak daha çok duygulara ağırlık vermek gibi ilkelerde birleşirler. Onlar, şiirde alışılmış dilin, imgelemin ve biçim anlayışının dışına çıkmış, bir anlamda "şiirsel töre"ye başkaldırmışlardır.

Aşağıdaki dizelerden hangisi sözü edilen şiir anlayışına sahip şairlerden birine ait olamaz?

A) bazı bilmem, gün nasıl başladığında,
kayıp kayıp gidiyor dünya bıkkın bakışlarımdan.
yaşıyorum, yaşıyorum da bitmiyor,
bir tutam sakız oluyor ağzımda zaman.

B) Bir sabah çıkmak güneşler, aylar bir sabah çıkmak
Bir ağacı bu evleri sarı ters bir kuşu düzeltmek

C) Bu böyle kimin gittiği? Sen dur ey!
Belki de ellerimiz mi? biraz ince, biraz da çok kelimeli!

D) Yok denecek bir şey ama var var
Yılan yılan çinkoya mavi
Damın altında kaç sıra tuğla eksik eksik
Niyedir bilmiyorum pencere koysak mıydı adını

E) Boğazından lıkır lıkır geçen
Şu suyun kıymetini bil!
Nedir ki bu mavilik deme!
Pencereden görebildiğin kadar
Göğün kıymetini bil!

9. I.
Deli gönül ne gezersin
Geze geze yorulman mı
Ne kazandın bu sevdadan
Vazgeç disem darılman mı

II.
sanmıştık ki ikimiz
yeryüzünde ancak
birbirimiz için varız
ikimiz sanmıştık ki
tek kişilik bir yalnızlığa bile
rahatça sığarız

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış dizelerin ortak özelliklerinden biridir?

A) Nazım birimi
B) Dil özellikleri
C) Edebî gelenek
D) Ölçü
E) Ana duygu

